

Jak naprawdę wygląda trzeci sektor w naszym subregionie?

Data publikacji: 22.05.2015 9:00

Obok sektora publicznego i prywatnego w Polsce funkcjonuje również trzeci sektor. Ta trzecia część to przede wszystkim stowarzyszenia i fundacje. Katalog podmiotów ekonomii społecznej (PES) nie ogranicza się do tych dwóch najbardziej rozpoznawalnych rodzajów organizacji. Do sektora pozarządowego należą również coraz popularniejsze spółdzielnie socjalne, a także kościelne osoby prawne. Tego typu organizacji w Polsce jest całe mnóstwo, działają na wielu polach i zrzeszają dziesiątki ludzi.

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego chcąc w nowej perspektywie finansowej jeszcze lepiej dostosować ofertę do potrzeb PES, zlecił Ośrodkom Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) badania dotyczące trzeciego sektora we wszystkich subregionach. Wyniki uzyskane w ramach tego przedsięwzięcia pozwoliły na wnikliwe poznanie organizacji pozarządowych. Informacje uzyskane w badaniu pozwolą przygotować podmioty ekonomii społecznej do procesu ekonomizacji, na który duży nacisk kładzie Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES). Poprzez proces ekonomizacji rozumie się podejmowanie działań w kierunku prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenia nowych miejsc pracy, budowania stabilności finansowej organizacji oraz utrzymania jej niezależności.

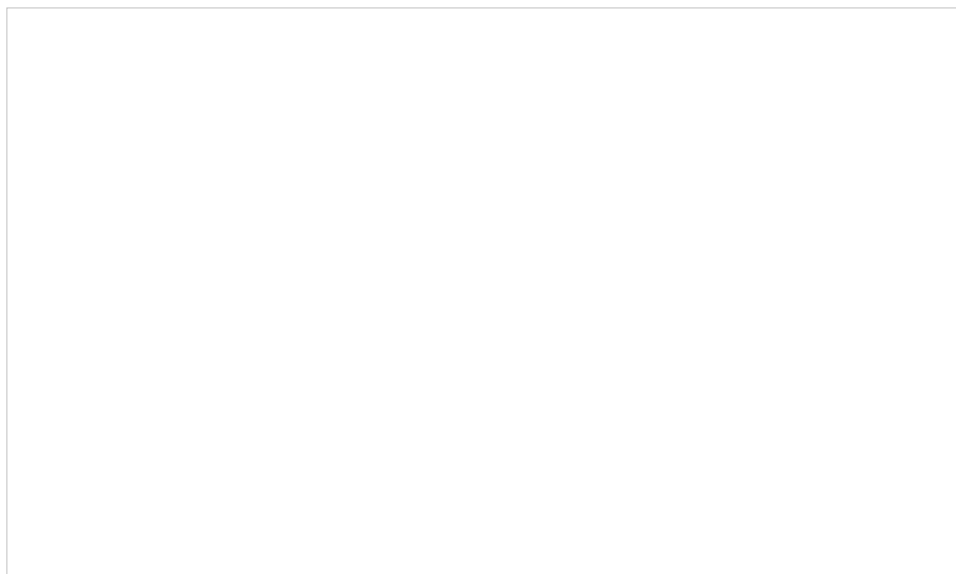
Wspomniane badanie dla subregionu południowego (powiat bielski, cieszyński, żywiecki oraz miasto Bielsko-Biała) zostało przeprowadzone przez Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości w ramach projektu Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej na przełomie lutego i marca bieżącego roku. Celem badania było uzyskanie aktualnej i wyczerpującej wiedzy na temat liczby faktycznie działających na terenie subregionu, a także zebranie informacji dotyczących sposobu ich działania, potencjału oraz potrzeb, szczególnie w obszarze działalności ekonomicznej. Dzięki badaniu otrzymano szereg informacji, które obrazują aktualny stan trzeciego sektora w naszym najbliższym otoczeniu. Kilka uzyskanych informacji posłużyło za punkt rozważań w tym artykule.

W pierwszej kolejności należy zastanowić się nad liczbą faktycznie działających PES w konfrontacji z liczbą PES widniejącą w rejestrach GUS. Według otrzymanych danych do wzięcia udziału w badaniu zakwalifikowanych zostało 2176 podmiotów – próbę kontaktu podjęto z każdym z nich. Badanie przeprowadzono na podstawie 1003 organizacji, 144 organizacje w sposób bezpośredni odmówiły wzięcia udziału w badaniu, 1029 organizacji to organizacje, z którymi nie udało się nawiązać skutecznego kontaktu pomimo kilkukrotnych prób. Taki stan rzeczy pokazuje w jak niewielkim stopniu dane, którymi dysponujemy odzwierciedlają stan faktyczny. Skoro prawie połowa organizacji to podmioty, z którymi nie ma żadnego kontaktu, należy zastanowić się co jest tego przyczyną. Podane fakty nie pozwalają nam wysnuć jednoznacznych wniosków, można jedynie przypuszczać, że bardzo dużo organizacji już nie istnieje, a w dalszym ciągu widnieje w różnego rodzaju w rejestrach.

Pytania skierowane do odbiorców pozwoliły ustalić kilka faktów dotyczących trzeciego sektora. Spośród 1003 organizacji, które zgodziły się wziąć udział w badaniu, 761 podmiotów zadeklarowało aktywne prowadzenie działań statutowych, co do pozostałej części ustalono, że nie funkcjonują. Podmioty ekonomii społecznej pytane o przeważający obszar prowadzonej działalności najczęściej wskazywały obszar sportu (27.7%). Interesującym jest, iż oprócz organizacji z założenia sportowych tj. kluby sportowe wiele innych podmiotów wskazało właśnie ten obszar jako główny. Najczęściej podawane wskazania to również kultura i sztuka (11.7%) oraz edukacja i wychowanie (9,6%). Kolejne pytanie dotyczyło współpracy, organizacje pozarządowe zadeklarowały realizację wspólnych działań wraz z wieloma podmiotami i osobami: największymi grupami są mieszkańcy miejscowości oraz jednostki samorządu terytorialnego. Co piąta organizacja deklaruje również współpracę z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) w Bielsku-Białej.

Celem przeprowadzonego badania było również zbadanie sytuacji ekonomicznej organizacji pozarządowych. Ankietowani pytani o źródła przychodów, mogąc udzielić kilku odpowiedzi najczęściej wskazywali składki członkowskie (7 na 10 osób), źródła samorządowe (6 na 10 osób), darowizny od osób (5 na 10 osób), darowizny od firm i instytucji (5 na 10 osób). Uzupełnieniem tego tematu było pytanie dotyczące rodzaju prowadzonej działalności. Przeważająca liczba organizacji prowadzi wyłącznie działalność nieodpłatną (61%), działalność odpłatna prowadzona jest przez 24 % organizacji, działalność gospodarczą prowadzi jedynie 15 % organizacji. Warto również w tym miejscu zastanowić się nad odpowiedziami udzielonymi na pytanie o chęć ekonomizacji. Jedynie 18% organizacji wskazało taką potrzebę, w tym przeważająca liczba organizacji, które

już prowadzą lub prowadziły działalność odpłatną i gospodarczą (66%). Co istotne, wśród organizacji, które chcą się ekonomizować przeważają organizacje młode. Warto również zwrócić uwagę na typ podmiotu – najchętniej chcą się ekonomizować spółdzielnie socjalne oraz fundacje.

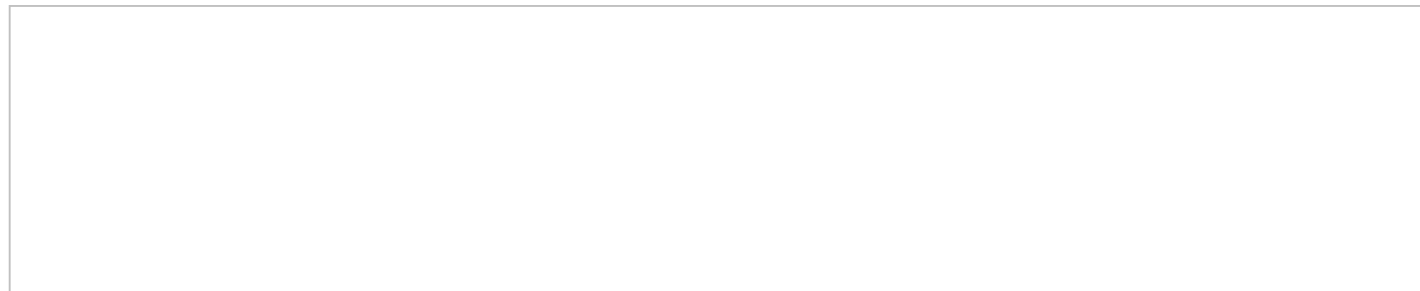

Wyniki badania wskazują na ogromną potrzebę edukacji w zakresie ekonomizowania podmiotów, które aktualnie często korzystają ze środków zewnętrznych, w tym publicznych. Odpowiedzi udzielone przez ankietowanych sugerują, iż podmioty, które prowadzą już działalność gospodarczą są świadome korzyści wynikających z finansowania swoich działań spoza środków dotacyjnych i z chęcią podejmą działania w kierunku dalszej ekonomizacji. Jednakże, zdecydowana większość podmiotów, nie jest zainteresowana tym procesem (72%). Taka sytuacja jest spowodowana wieloma czynnikami, m.in.: brakiem czasu (34.6%); brakiem osób, które miałyby się tym zająć (23.6%); brakiem potrzeby pozyskania kolejnego źródła przychodu (14,5%); brakiem pomysłu na działalność gospodarczą (10.5%).

Przyszła perspektywa będzie mocno wspierać podmioty chcące rozwijać swą działalność ekonomiczną i ważne jest, aby w tym zakresie edukować organizacje pozarządowe. Wsparcie przyszłych OWESów będzie z pewnością nakierowane na rozwój biznesowego podejścia do prowadzenia działalności. Przeprowadzone badania wskazują, iż trzeci sektor na subregionie południowym ma ogromny potencjał. Nadchodzący okres wsparcia z Unii Europejskiej będzie chciał wykorzystać te możliwości i poprzez ekonomizację usamodzielnic podmioty, tak, aby mogły łatwiej i skuteczniej realizować swoje statutowe działania. Aktualny czas to najlepszy moment na zastanowienie się nad możliwymi ścieżkami rozwoju oraz przeprowadzenie wstępnych analiz planowanych przedsięwzięć, od których powinien rozpocząć się każdy proces ekonomizacji.

Autor: Joanna Kocoń
www.owes.bcp.org.pl

„Artykuł jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego”

Artykuł sponsorowany